

STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE ČAKA K NÁVRHU ROZPOČTU OBCE NA ROK
2025 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2026 A 2027

Vypracoval: JUDr. Marek Keller
V Čake dňa 28.11.2024

V zmysle § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Čaka na rok 2025 a k viacročnému rozpočtu na roky 2026 -2027 (ďalej len *návrh rozpočtu*).

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu z hľadiska zákonnosti, metodickej správnosti jeho zostavenia a predloženia ako aj reálnosti ekonomických východísk predpokladaných v rozpočte.

ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU

Návrh rozpočtu má byť spracovaný v súlade so všeobecnými záväznými predpismi, konkrétne:

- Zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“)
- Zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)
- Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“)

Návrh rozpočtu má zohľadňovať aj príslušné ustanovenia:

- Zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“),
- Zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov
- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov

Návrh rozpočtu bol zverejnený spôsobom v obci obvyklým (zverejnený na úradnej tabuli obce, ako aj na webovom sídle obce) dňa **22.11.2024** t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením obecným zastupiteľstvom, tak ako to stanovuje § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. Plánovaný termín Obecného zastupiteľstva je 10.12.2024. Obec splnila povinnosť v zmysle § 34 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) a zverejnila rozpočet v rovnaký deň aj na elektronickej úradnej tabuli na cuet.slovensko.sk.

V zmysle § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce predstavuje základný nástroj finančného hospodárenia obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť jej hospodárenia.

V súlade s čl. 9 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti obce zostavujú svoj rozpočet na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný

rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

V zmysle § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce), ak obecné zastupiteľstvo obce s počtom obyvateľov do 2 000 nerozhodne o neuplatňovaní programového rozpočtovania. Obecné zastupiteľstvo Čaka rozhodlo o **neuplatňovaní programového rozpočtovania uznesením č. 121 zo dňa 21.12.2021.**

Viacročný rozpočet ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce je tvorení:

- a) rozpočtom obce na príslušný rozpočtový rok
- b) rozpočtom obce na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku
- c) rozpočtom obce na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b)

Vzhľadom na § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, príjmy a výdavky rozpočtov uvedených v písm. b) a c) **nie sú záväzné** (rozpočet na rok 2026 a 2027). Vnútorne členenie návrhu rozpočtu je v súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (ďalej len "bežný rozpočet")
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (ďalej len "kapitálový rozpočet")
- c) finančné operácie.

A. BEŽNÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2025	2026	2027
Bežné príjmy	698 666	722 694	737 694
Bežné výdavky	693 666	717 694	732 694
Rozdiel	5 000	5 000	5 000

B. KAPITÁLOVÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2025	2026	2027
Kapitálové príjmy	248 000	0	0
Kapitálové výdavky	248 000	0	0
Rozdiel	0	0	0

C. FINANČNÉ OPERÁCIE

Rozpočtové roky	2025	2026	2027
Príjmové fin. operácie	0	0	0
Výdavkové fin. operácie	4 188	4 188	4 188
Rozdiel	- 4 188	- 4 188	- 4 188

Bežný rozpočet na rok 2025 spĺňa podmienku v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a je zostavený ako prebytkový s prebytkom 5 000 €. Kapitálový rozpočet je plánovaný ako vyrovnaný. Rozpočet finančných operácií, ktorý tvorí splácanie istiny úveru je zostavený ako schodkový so schodkom 4 188 €.

Celkový rozpočet vrátane rozpočtu finančných operácií je plánovaný ako **prebytkový s prebytkom 812 €**.

Rozpočty na roky 2026 a 2027 sú zostavené ako prebytkové s prebytkom 812 €.

Celkovo možno skonštatovať, že rozpočty na rok 2025 až 2027 spĺňajú zákonné požiadavky kladené na rozpočet v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných príjmov

Návrh rozpočtu bežných príjmov na rok 2025 je vo výške 698 666 € čo predstavuje zníženie o 125 543 € oproti očakávanej skutočnosti roku 2024. Rozpočet bežných príjmov je ovplyvnený predovšetkým nasledovnými skutočnosťami:

1. Zmena financovania materských škôl a s tým naviazaná zmena v oblasti podielových daní
2. Zvýšenie sadzieb dane z nehnuteľnosti
3. Zvýšenie príjmov z poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad
4. Predpokladané zníženie príjmov z grantov a transferov oproti očakávanej skutočnosti roku 2024

Ad 1. V roku 2025 bude územnej samospráve v zmysle zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prerozdelených 84,6 % (pre obce 55,1 % a pre VÚC 29,5 %) výnosu z dane z príjmov fyzických osôb (v predchádzajúcich obdobiach bolo prerozdeľovaných 100 % výnosu). Zvyšok príjmov z dane fyzických osôb ostane štátu na úhradu výdavkov na materské školy, ktoré boli pôvodne financované z podielových daní obce a časť zníženia je aj ako podiel územnej samosprávy na celkovej konsolidácii verejných financií. Uvedená zmena sa prejavila na celkovej výške príjmov z podielových daní.

Ku dňu zostavenia návrhu rozpočtu t. j. 22.11.2024 obec nemala oficiálnu prognózu MF SR k príjmu z podielových daní. Pri nastavení rozpočtu sa preto vychádzalo z predbežnej prognózy zverejnenej na stránke Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ). Uvedená prognóza však už počítala aj s predbežnými predpokladmi východiskových štatistických údajov (na rozdiel od predchádzajúcich rokov kedy uvedená predbežná prognóza zverejňovaná na stránke RRZ vychádzala vždy z prerozdeľovacích podielov predchádzajúceho roka, t. j. nezohľadňovala

medziročných zmeny) a zohľadňuje aj úpravu mechanizmu prerozdelenia dane¹. Zverejnená prognóza pre obec Čaka je vo výške 244 119 € (KRRZ) a 249 362 € (odhad založený na prognóze MFSR k 10/2024). Obec pri zostavovaní rozpočtu zohľadnila obe prognózy a príjem nastavila vo výške 247 000 € (zníženie oproti príjmu za rok 2024² o 40 122).

Ad 2. Obec pripravila návrh VZN č. 1/2024 o určení miestnej dane z nehnuteľnosti, ktorým sa zvyšujú sadzby dane z nehnuteľnosti. Navrhovaná zmena by mala zvýšiť príjem dane z nehnuteľnosti nasledovne:

- Daň z pozemkov + 2 000 €,
- Daň zo stavieb + 2 300 €,

Porovnanie zmeny sadzieb:

	Pôvodné sadzby v %	Nové navrhované sadzby v %
orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, trvalé trávnaté porasty, ostatné plochy*,	0,65	0,65
záhrady	0,55	0,70
zastavané plochy a nádvoria, ostatné plochy, okrem ostatných plôch podľa riadku 1	0,55	0,70
lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy, rybníky s chovom rýb a ostatné	0,55	0,70
stavebné pozemky	1,5	1,5

* ak sa využívajú na poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo alebo účel spojený s poľnohospodárstvom alebo lesným hospodárstvom

Porovnanie zmeny sadzieb:

	Pôvodné sadzby v €	Nové navrhované sadzby v €
stavby na bývanie a drobné stavby ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu	0,04	0,07
stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie	0,06	0,11

¹ Ku dňu zostavenia stanoviska ešte nebolo schválené nové znenie nariadenia č. 668/2004 o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a preto vychádzam zo znenia návrhu. Výnos by sa mal rozdeliť nasledovne:

1. **28,8 %** (pôvodne 23 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka, z toho 57 % prepočítaný koeficientom nadmorskej výšky obce,
2. **40 %** (pôvodne 32 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka prepočítaného koeficientom v závislosti od zaradenia obce do veľkostnej kategórie,
3. **24,9 %** (pôvodne 40 %) podľa počtu žiakov (detí, poslucháčov) škôl a školských zariadení zisteného zberom údajov podľa osobitného predpisu a prepočítaného príslušným koeficientom,
4. **6,3 %** (pôvodne 5 %) podľa počtu obyvateľov obce, ktorí dovŕšili vek šesťdesiatdva rokov, s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka.

² Za rok 2024 vychádzam z prognózy KRRZ z 10/2024.

chaty a stavby na individuálnu rekreáciu	0,16	0,21
samostatne stojace garáže, stavby hromadných garáží a stavby hromadných garáží umiestnené pod zemou	0,13	0,21
priemyselné stavby, stavby slúžiace energetike, stavby slúžiace stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú	0,23	0,35
stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a so zárobkovou činnosťou	0,49	0,70
ostatné stavby neuvedené	0,09	0,21
príplatok za podlažie	0,03	0,04

V prípade ak by uvedené VZN nebolo schválené bude potrebné upraviť rozpočet bežných príjmov a s tým súvisiaci aj rozpočet bežných výdavkov krytých zvýšeným príjmom.

Ad. 3 Obec pripravila zmenu VZN č. 1/2020 o miestnom poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad. Na základe zvýšených sadziieb sa predpokladá zvýšenie príjmov z poplatku o 1 442 €.

Porovnanie sadziieb:

	Pôvodná sadzba v €	Nová sadzba v €
1 liter zmesové k. o.	0,0375	0,0417
1 kg DSO	0,050	0,050

Celkové predpokladané príjmy z poplatku za komunálny odpad sú vo výške 12 442 €. Výdavky na zber a zneškodnenie komunálneho odpadu sú rozpočtované vo výške 13 000 €.

V prípade ak by uvedené VZN nebolo schválené bude potrebné upraviť rozpočet bežných príjmov a s tým súvisiaci aj rozpočet bežných výdavkov krytých zvýšeným príjmom.

Ad 4. Zmeny v rozpočte transferov – zníženie o 83 647 €. Medziročné zníženie je predovšetkým v dôsledku toho, že obec v roku 2024 dostala transfer na odstránenie havarijného stavu telocvične (91 997 €). Okrem toho v roku 2024 obec dostala aj 14 182 € z Národného inštitútu vzdelávania mládeže (NIVAM), 5 412 € na zníženie dôsledkov inflácie a 5 000 € dotácia z VÚC. Naopak v roku 2025 obec medzi transfermi rozpočtuje už aj normatívne financovanie materskej školy vo výške 48 000 €.

B. Rozpočet kapitálových príjmov

V roku 2025 obec predpokladá NFP vo výške 248 000 € na projekt rekonštrukcie ŠJ.

VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných výdavkov

Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2025 je vo výške 693 666 €, čo predstavuje zníženie oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka o 145 904 €. V prípade ak však zohľadníme iba bežné výdavky obce bez výdavkov rozpočtovej organizácie t. j. bez výdavkov na školstvo tak je zníženie bežných výdavkov vo výške 11 581 €.

Najväčšiu časť bežných výdavkov obce tvorí funkčná klasifikácia 01.1.1., ktorej rozpočet predstavuje viac ako 53 % bežných výdavkov obce (bez výdavkov rozpočtovej organizácie). Vo funkčnej klasifikácii sa počíta so zvýšenými výdavkami na mzdy a odvody v dôsledku predpokladaného medziročného zvýšenia priemernej mzdy v národnom hospodárstve na čo je naviazaná mzda starostu a hlavného kontrolóra. Rozpočet na materiál 633 a služby 637 predpokladá znižovanie výdavkov v roku 2025. V službách je napríklad navrhované zníženie o 3 500 € v časti špeciálne služby, nakoľko je predpoklad že v nadchádzajúcom roku nebudú nutné služby externého manažmentu a verejného obstarávania v takom rozsahu. Vo funkčnej klasifikácii 01.1.1. sa počíta aj s odchodným vo výške 2 700 € pre zamestnankyňu, ktorá dovŕšila dôchodkový vek. Naopak zníženie výdavkov je navrhnuté v časti transferu pre spoločný obecný úrad, medziročné zníženie je však iba z dôvodu, že v roku 2024 bol uhradený transfer aj za predchádzajúci rok 2023 a teda boli uhradené dva roky.

Zvýšenie výdavkov na mzdy a odvody sa predpokladá vo funkčnej klasifikácii 06.2.0 – nárast výdavkov o 15 716 €. Zvýšenie výdavkov je z dôvodu že v roku 2024 neboli manuálny zamestnanci zamestnaný počas celého roka. Časť výdavkov na mzdy bola v aktuálnom roku preplatená ÚPSVaR (6 144 € mzdy a 2 224 € odvody), v rozpočte na rok 2025 sa rovnako predpokladá úhrada časti mzdy z cudzích zdrojov avšak v nižšej sume (4 630 €). Naopak zníženie je predpokladané vo výdavkoch na údržbu (635006) – v roku 2024 sa na uvedenej položke účtovali výdavky na odstránenie havarijného stavu cesty.

Zníženie výdavkov o viac ako 14 000 € je predpokladané vo funkčnej klasifikácii 08.2.0 kultúrne služby a to z dôvodu, že v roku 2024 sa konali dve väčšie akcie s ktorými mala obec zvýšené výdavky (položka všeobecné služby). V roku 2025 obec neplánuje organizovanie kultúrnej akcie v takom rozsahu.

Rozpočet bežných výdavkov obce je nastavený vzhľadom na predpokladané bežné príjmy, pričom neobsahuje výraznejšie rezervy a preto bude nutné v roku 2025 dôsledne dbať na jeho dodržiavanie a pravidelne (minimálne štvrťročne) monitorovať úroveň jeho plnenia. Zároveň treba počítať aj so zvýšenými výdavkami pri obstaraní tovarov a služieb vzhľadom na zvýšenú základnú sadzbu DPH o 3 %.

Súčasťou rozpočtu bežných výdavkov sú aj bežné výdavky rozpočtovej organizácie – Základnej školy s materskou školou. Výdavky na prenesené kompetencie v školstve sú nastavené vo výške predpokladaného transferu a teda sú rozpočtovo neutrálne. Výdavky na originálne školské

kompetencie sú nastavené vo výške 55 000 €. Zníženie výdavkov na originálne školské kompetencie je v dôsledku prechodu financovania materských škôl pod štát t. j. rovnako ako aj pri základnej škole bude obci na materskú školu preposlaný normatív. V rozpočte je predpokladaný normatív vo výške 48 000 €, avšak podľa neskorších informácií by uvedené mohlo byť navýšené až na sumu 74 560 €.

B. Rozpočet kapitálových výdavkov

Obec v roku 2025 počíta s kapitálovými výdavkami vo výške 248 000 € a to na projekt rekonštrukcie ŠJ. Výdavky budú hrazené z NFP. V rozpočte sa nepočíta so spolufinancovaním projektu.

FINANČNÉ OPERÁCIE

Obec v roku 2025 nerozpočtuje žiadne príjmové finančné operácie. Výdavkové finančné operácie sú nastavené vo výške 4 188 € a to na splátku istiny bankových úverov.

ZÁVER – ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu obce Čaka na roky 2026 – 2027 a návrh rozpočtu obce na rok 2025 rešpektuje právne normy a procesné podmienky súvisiace s prípravou rozpočtu obce. A teda odporúčam po prerokovaní schváliť rozpočet na rok 2025 a zobrať na vedomie rozpočet na roky 2026 a 2027.

V Čake dňa 29.11.2024

.....
(Hlavný kontrolór obce JUDr. Marek Keller)